

Björn Wallgren

Kommunstyrelsen

Handlingsplan för att hantera kommunens ackumulerade underskott

Ärende

Helårsprognosen för 2018 inklusive underskottet 2017 innebär att Danderyds kommun kommer att få ett ackumulerat underskott på totalt strax över 70 mnkr.

Enligt kommunallagen (2017:725) 11 kap. 12 § ska det negativa resultatet regleras under de närmast följande tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske.

Vid sitt sammanträde den 1 oktober 2018 § 106 beslutade kommunstyrelsen att ge kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att hantera risken för ett negativt resultat för 2018 samt hur det ska regleras under de närmast följande tre åren i enlighet med kommunallagens regler.

Budget 2019 och plan för 2020 – 2021 innehåller en övergripande åtgärdsplan vilket är i enlighet med kommunallagens krav. Avsikten med detta ärende är att komplettera Budget 2019 och plan för 2020 – 2021 med en fylligare handlingsplan.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar godkänna handlingsplanen samt anmäla densamma till kommunfullmäktige för kännedom.

Bakgrund

Danderyds kommuns resultat 2017 var ca -16 mnkr. I år, 2018, är helårsprognosen ca -57 mnkr. Det innebär att det ackumulerade underskottet för kommunen prognosticeras till strax över -70 mnkr.

Enligt kommunallagen (2017:725) 11 kap. 12 § ska det negativa resultatet regleras under de närmast följande tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske.

Björn Wallgren

Budget 2019 och plan för 2020 – 2021 innehåller en övergripande åtgärdsplan hur kommunen under dessa tre åren ska ha ett ackumulerat positivt resultat på strax över 70 mnkr, vilket är i enlighet med kommunallagens krav. Kommunstyrelsen uppdrog 2018-10-01 § 106 till kommunledningskontoret att ta fram en handlingsplan för att hantera risken för ett negativt resultat för 2018 och hur det ska regleras under de närmast följande tre åren, i enlighet med kommunallagen.

Avsikten med detta ärende är att komplettera Budget 2019 och plan för 2020 – 2021 med en fylligare handlingsplan.

Kommunledningskontorets utredning

Kommunledningskontoret (KLK) börjar med en övergripande sammanfattning av kommunens ekonomi.

Nämndernas nettokostnader har ökat mer än vad skatteintäkterna gjort under en tid tillbaka. Dessutom avviker nämnderna totalt sett negativt jämfört med budget. I år avviker nämnderna negativt med nästan -20 mnkr, trots att nästan 70 mnkr har tillförts nämnderna budget 2018 jämfört med 2017.

Exploateringsintäkterna kommer inte att uppnå budget. I budgeten 2018 och plan för 2019 – 2020 var inriktningen att exploateringsintäkterna skulle vara 65 mnkr för 2019 och sedan trappas ner till 20 mnkr år 2020.

Skatteintäkterna ökar 2018, men inte lika mycket som beräkningarna var från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) förra året. År 2018 har skatteintäkterna blivit lägre än tidigare prognoser med närmare 15 mnkr. Merparten förklaras med att det går sämre för kommunerna i Sverige som helhet och Danderyd betalar mer in i utjämningsystemet. Den andra förklaringen till att skatteintäkterna minskar i förhållande till tidigare bedömning är att invånarantalet i kommunen ökar i lägre takt jämfört med tidigare prognoser.

Kommunledningskontorets slutsatser

- Nämndernas nettokostnader ska inte öka mer än skatteintäkterna.
- Kommunens exploateringsintäkter ska framöver inte ingå i resultatbudgeten utan ska istället bidra till att finansiera framtida investeringar.
- Skatteintäkterna bör på kort sikt öka så att kommunen kan bibehålla kvaliteten på kommunens tjänster.

Björn Wallgren

Den 17 september behandlade kommunstyrelsens arbetsutskott ärendet Försäljning av fastigheten Sjukhuset 4, Mörbylund. Enligt underliggande plan för exploateringsintäkter 2018 skulle fastigheten försälas under året för att budget för exploateringsintäkter ska hållas. Ärendet gick inte vidare för beslut. Det innebar att exploateringsintäkterna inte skulle bli som förväntat under 2018.

Aktiviteter hösten 2018 med anledning av prognosticerat underskott

Under hösten genomfördes ett beredningsarbete där kommunstyrelsens ordförande och kommundirektörens ledningsgrupp deltog för att förbereda ett budgetförslag som skulle hantera det förväntade negativa resultatet för kommunen 2018. Resultatet av detta arbete blev en ändring i förslaget till budget 2019 jämfört med planeringsförutsättningarna. Möten med kommunstyrelsens arbetsutskott, kommunstyrelsen, ordföranden för de politiska nämnderna samt revisionen genomfördes för att informera om det ekonomiska läget.

Ordförandens förslag till budget 2019 och plan för 2020 - 2021

Grundtanken med budget 2019 och plan för 2020 – 2021 är att nämndernas kostnader ska öka mindre än skatteintäkterna under de tre närmsta åren. Exploateringsintäkterna budgeteras 2019 till 34 mnkr för att sedan minska till 10 mnkr 2020 för att helt fasas ut 2021. En skatteökning med 20 öre föreslås år 2019, vilket ger ca 26 mnkr mer i skatteintäkter.

För år 2020 och 2021 har enbart en generell effektivisering presenterats som innebär att äldrepenng, hemtjänstcheck, förskole- och skolpeng ökar med en procent. Ytterligare effektiviseringar behöver genomföras med 14 mnkr för 2020 och 25 mnkr för 2021. Dessa effektiviseringar är dock inte preciserade. Det kommer att ske snarast möjligt dock senast när budget 2020 och plan för 2021 – 2022 ska presenteras.

Handlingsplan 2019

Danderyds kommun står inför ett förändringsarbete för att skapa ekonomisk balans. Ett gemensamt arbete över förvaltningsgränserna behöver genomföras för att ta fram effektiviseringsförslag som är bäst för kommunen som helhet och sätter kommuninvånarna främst. Det handlar om att allokera om resurser och uppnå en ekonomi i balans på lång sikt.

Kommunstyrelsens roll är att leda och samordna kommunens verksamhet och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet samt svara för ekonomin.

Björn Wallgren

Kommunledningskontorets roll som beredningsorgan till kommunstyrelsen är att aktivt driva arbetet med att åstadkomma balans i kommunens ekonomi.

Tjänstemannastyrgrupp

För att kraftsamla tjänstemannaledningen och ta fram förslag till åtgärder och gemensamma styr- och förhållningssätt tillsätter kommundirektören en särskild styrgrupp för att samordna och leda utvecklingen till en ekonomi i balans bestående av kommundirektören (ordförande), bildningsdirektören, socialdirektören, tekniska direktören och ekonomichefen. Styrgruppen ska rapportera till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Nämnderna

Nämnderna och dess förvaltningar har ansvar för att verkställa de besparingskrav som ges i kommunfullmäktiges beslut om budget 2019.

Kommunstyrelsen

Inom kommunstyrelsens organisatoriska ansvarsområde drivs, utöver den centrala politiska organisationen och kommunledningskontoret, verksamheten under produktionsutskottet. Kommunstyrelsens verksamhet ska, på samma sätt som övrig verksamhet, genomlysas och analyseras för att finna hur den kan bidra till att få en ekonomi i balans på lång sikt.

Produktionsutskottets vård- och omsorgsverksamhet

För att renodla och samla kommunens kompetens inom vård- och omsorgsverksamheten, samt skapa synergier i resursutnyttjandet, föreslås egenregi-verksamheten inom äldreomsorg och LSS överföras från produktionsutskottet till socialnämnden. Socialnämnden får det samlade ansvaret för verksamhetsområdet. Kommunfullmäktige väntas behandla förslaget till organisatorisk förändring vid sitt sammanträde i december 2018. Mot bakgrund av att hemtjänsten sedan flera år går med ekonomiska underskott föreslås socialnämnden få i uppdrag att upprätta en handlingsplan för att skapa en budget i balans för vård- och omsorgsverksamheten.

Produktionsutskottets övriga verksamhet

Egenregiverksamheten under produktionsutskottet kommer efter en överflyttning av vård- och omsorgsverksamheten främst utgöras av förskola, grundskola, gymnasieskola samt tillhörande verksamheter.

Björn Wallgren

Lokalsituationen för förskolan och grundskolan inom främst kommundelen Djursholm är för närvarande föremål för genomlysning. Det finns stora lokalöverskott idag i förhållande till antal barn/elever. Produktionsutskottet behöver vidta åtgärder för att åstadkomma ett mer effektivt lokalutnyttjande.

Kommunledningskontoret

Kommunledningskontorets organisation och arbetssätt utifrån rollen som central lednings-, stöd- och styrfunktion behöver ses över för bästa tänkbara resultat i effektiviseringsarbetet.

Kommunledningskontorets ökade budgetram

Kommunledningskontorets budgetram har ökat markant under perioden 2014 till 2018.

Orsaken till ökningarna är kortfattat att kommunens utvecklingsverksamhet drivs och finansieras till stor del från kommunledningskontoret. Under tidsperioden från 2014 och framåt har omfattande utveckling skett inom den kommunala verksamheten där digitalisering har varit ett viktigt område.

Det beror även på organisatoriska förändringar inom plan och exploatering och det brottsförebyggande arbetet.

Åtgärder framåt

Kommunledningskontoret ska inte öka sin nettobudget under planperioden. Organisation, lokaler och arbetssätt kommer att ses över. Utgångspunkten ska vara ett ”utifrån och in-perspektiv” med verksamheternas behov i fokus samt rollen som styrnings- och ledningsfunktion. Kontoret kommer att göra jämförelser med hur andra kommuner organiserar sina lednings-, stöd- och styrfunktioner samt hur de bedriver sin utvecklingsverksamhet.

Åsa Heribertson
KommundirektörBjörn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, Handlingsplan för att hantera kommunens ackumulerade underskott

Expedieras
Kommunledningskontoret